

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în laintrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'au 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'au 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'au linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usoru prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 59.

Sibiu, 25/6 Augustu 1879.

Anulu II.

Discursulu

prin care domnulu vice-presedinte, consiliariulu de curte Jacobu Bologa deschise sedintiile adunarei generale ale Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporulu romanu, ținuta în 22/3 Augustu a. c. la Sighisior'a.

„Stralucita adunare!

Onorabililor Domni și stimabililor frati!!

Istori'a noastră, a romanilor din acestea parti, atât c'ea scrisa — cum s'a potutu ea scrie, — câtu și c'ea transplantata prin tradițiuni din generatiune în generatiune, coprinde în sine amarulu adeveru nedisputaveru, că pentru mosi de stramosii nostrii, pentru parinti nostrii, ba chiar și pentru multi dintre noi cei mai vechi, numai și singuru unu locu a existatu, în care s'au potutu ei și ne amu potutu noi aduná.

În decursu de multi secolu numai dulcea noastră maica biserica cu partea sa întregitoare, cu preamodest'a ei fiica, cu școl'a, a servitu neamulu nostru de locu alu convenirilor și alu consularilor lui asupra progresarei sale în cultura. Dar' mai în toti acei secolu numai tolerata fiindu mam'a, trebuia se tanjasca, se langediésca și fraged'a ei fiica. Prin cuvinte de mama cá acestea: „estote perfecti sicut et pater vester coelestis perfectus est“ ne indemná ea, ce e dreptu, cu doiosi'a și cu totu adinsulu, cá se ne perfectionamu, precum e perfectu și Tatalu nostru celu din ceriu, dar' incatusiata cum erá, și avisata, a se îngriji numai de salutea sufletelor crestine, nu se potú ocupá singura de omnilateralu cultivare a filorului sei; éra fiic'a mentionata nu o potú provisioná macaru cu acelea midiułóce, care sunt absolutu necesare spre a face posibilu și a produce o asemenea perfectionare, pentru că chiar' și ei i lipsea multe, fórte multe din celea ce se cereau spre întarirea și prosperarea sa propria.

De vre'o într'unire afara de amintitulu locu, de vre'o reuniune, de vre'o asociatiune publica romanésca, prin care se fia fostu permisu protoparintilor nostrii, a se cultivá prin propriele loru poteri unite, nu potura ei sermanii nici macaru visá; ér' despre vreunu ajutoriu strainu, care li s'ar fi datu din vre'o parte ócreare spre scopulu cultivarii poporulu romanu, nu aflamu nici o amin-

tire; nici o urma în istori'a acelor'a. Nu ajutati, dar' — daca nu directu, celu putinu indirectu — fusera ei inpedecati în propasirea loru pe calea culturai.

N'are deci nici unu locu mirarea strainilor, că cum de n'au sporitu și romanii trecutulu în cultura „pari-passu“ cu vecinii loru cei mai de aprópe!

N'are nici o indreptatire inputarea ce s'a facutu desu și se mai face inca protoparintilor nostrii, pentru că ei dóra n'ar fi ajunsu la acea culme a culturai, la carea s'au fostu inaltiatu altii!

Daca toti acesti altii se aflau sub conditionile, în care se aflau tóte miscarile mosilor și stramosilor nostrii, și le faceau în multe directiuni chiar' imposibilu progressulu în cultura, poté cá adi ar fi la loculu și la rondulu seu întrebarea: de se aru aflá acum successorii loru inaintati asemenea noue în cultura? și eu mai cá nu m'asiu incumetá, a respunde la ea afirmativu.

„Et facere et pati fortia romanorum est“.

Au patimitu și au suferitu până la extremitate romanii trecutulu de inbrancitu inse ei n'au inbrancitu. Chiaru și în timpurile cele mai nepriinciose, sub inpregiurari de totu nefavoritoare, au strabatutu, daca nu toti, daca nu multi, celu putinu unii dintre ei în sanctuariulu sciintiloru, și le au respanditu apoi pe acestea castigate, dandu în modulu acesta cea mai eclatanta dovada despre aceea, cá în sinulu poporulu romanu nu s'a stinsu nici odata simtiulu și atragerea cátra cultura.

Daca totusi nu s'a perfectionatu elu pe deplinu în mare și preste totu: nu fii sei, ci inpregiurari, în care au traitu acestia, au se pórté vi'a!

Asia cautandu indereptu la trecutu, și la nedelaturaverile pedeci, care se puneau sub durat'a lui crucisii în calea progresarei romanesci în cultura, vomu potea dice ori și cui, cá pentru neajunsele ivite pe terenulu culturai poporulu romanescu în timpurile trecute, nu merita stramosii, mosii și parinti nostrii nici o inputare.

Altcum stá lucrulu cu noi, domnilor și fratiloru!

Pe noi cei de acum și din viitoriu cu nemicu nu ne voru potea escusá copii, nepotii și stranepotii nostrii, ci dincontra ne voru condamná cu multa indreptatire, daca nu ne vomu face datorinti'a, lucrandu din respoteri la desvoltarea loru în tóte

directiunile, și prin aceea la realisarea adeveratei loru fericiri, pentru că alta e starea noastră de acum, alte sunt inpregiurari în care traimu noi, și — se speramu — cá inca și mai favoritoare voru fi acelea, în care voru trai successorii nostrii.

Acum doiós'a noastră maica biserica dinpreuna cu partea ei întregitoare cu fiica sa școl'a, resufla cu multu mai liberu. Se afla organizata pe basa constitutionalu și reprezentativu. Dispune prin sine de sine, de toti ai sei, și de tóte ale sale. E mai binisioru provediuta atâtu materialmente, câtu și moralmente. Ea e acum în stare se ajute, și multumita celoru ce o conducú și ajuta mai multu fiicei sale, școlei.

Acum școlele tuturor și de tóte categoriile, mici și mari, ne stau deschise și noue Romaniloru.

Acum nime nu ne mai inpedeca în cultivarea sciintiloru de totu feliulu, și în inbraciosiarea industriei și a ori-carui ramu de comerciu și de castigu. Tinerii nostri se primescu cá elevi la tóte întreprinderile de categori'a celoru immediatu amintite, și de catra maestrii, și întreprinditorii neromani.

Acum ne aflamu în positiune de a ajutá, daca nu pe toti, celu putinu pe acei tineri ai nostrii pusi pe óre-care cale a desvoltarii loru, carii au cea mai neaperata trebuintu de ajutoriulu altor'a.

Acum ne e permisu și noue a ne aduná; a ne întielege unulu cu altulu; a ne consultá asupra tuturor întreprinderilor de interesu atâtu comunu, câtu și particularu; a luá concluse și enuntiandune prin ele voi'a și nevoi'a și a le și realisá. Voiu se dicu, cá ne e permisu acum și noue, a formá între marginile și cu observarea legeri orice asociatiune, orice reuniune, carea ne ar potea servi spre promovarea și consolidarea intereselor romanesci, atâtu materiale, câtu și intelectuale.

Cine s'ar indoui câtu de putinu despre adeverulu imediatelor mele afirmatiuni, caute la activitatea de pe terenulu nostru bisericescu, și la ajutoarele, cu care spriginescu biserica pe fiic'a sa școl'a; caute la numerosii tineri romani, carii se afla în școlele de tóte categoriile, la messerii și la comerciu, și considere a'ujórele, ce primescu acestia din diverse parti; caute în fine la mai multe reuniuni romane, care existu dejá în tíer'a noastră, și cu deosebire la „Asociatiunea transilvana pentru lite-

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Venatoriulu romanu.

(Urmare.)

Amu mersu în alta góna.

„S'a incuiatu capr'a, D-nule!“ Asia se numesce candu canele urmarescu vre-o capra singuraticu, capr'a de frie'a canelui se urca totu mai susu, totu mai susu, pana ajunge într'unu verfu de piscu, unde canele nu o mai poté urmari, ci sta în locu, și uitandu-se în susu la capra, latra necontentitu.

Dupa acestu latratu cunoscu venatorii, cá capr'a s'a incuiatu. Unde se mai mérga n'are, se sara, nu poté, cá atunci e perduta. Siede, cá pe crucea bisericeii și se uita la canele în josu, pocnindu cu peciorulu în pétra si fluierandu din candu în candu.

Acum se'ncinge o emulatiune între venatori . . . toti isi arunca palariile, tiundrele și straitiele, numai cu flint'a în mana. Toti din tóte partile incepu a urca în susu pe sghiabu, incungiura mai multe óre, între cele mai mari pericole și greutate, candu în susu, candu în josu, pana se potú apropiá la distantiu de o puscatura. Care sosescu mai iute și o pusca, acela e „eroulu dilei.“

Acestu nume'lu și merita, cá-ci de multe ori i aterna viati'a, cá de unu firu de peru.

Dupa truda si încordare nespusa cu vestmintele sferticate de teraituri, candu pe fóle, candu pe spate, cu manile și peciórele sangerande, a ajunsu judele celu d'antaiu într'o apropiare de douăzeci pasi de capra, fatia în fatia cu ea, pe altu sghiabu, cá-ci pe sghiabulu pe care stá tiapulu, nu s'a potutu urcá.

„Care sunteti p'aici? venitii unulu la mine. Nu mi se vede tiapulu, sta între mine și între tiapu unu sghiabu, unde nu potú petrunde.“

„Pune-te pe fóle, apuca-me cu ambe manele de

camasia de dupa capu, slobozi-me la vale pe parete în josu, și me țiene în slava, dar' ai grija se nu me scapi. Se vedu eu odata în ce locu sta tiapulu, óre nu s'ar poté incungiurá de alta parte. Asia vedi! nu te teme; camasia nu se rupe . . . numai țiene vrasmasiu.“

„L'am vediutu! dar' trage-me indereptu, numai iute . . . apuca-me și tu, Sofróne, de peru . . . asia vedi, grabiti dupa olalta! Am scapatu! Pihá! uritu și gróznicu e acolo.“

„Dar', ce e jude?“

„Ce se fia! m'amu remasitu cu draculu.“

Érá se'mi punu capulu pentru tiapu și totu a scapatu, m'a zaritu și a saritu bata-lu se'lu bata, de sciú, cá nu se mai alege nimicu de elu.“

Am pornitu catra casa și ajunseramu la „strung'a dracului.“

„Cine va fi datu și la acestu locu numele de „strung'a dracului?“

„Nu sciú, dieu. Dar' de cumva n'ar fi botezata, apoi eu astadi totu acelu nume i asiú dá“, respunsei eu.

Érá o crepatura lunga între doue sghiaburi, de vre-o doi stanjini de lata, afunda poté de o suta de stanjini.

„Dar' unde e puntea jude?“

„Ét'o Domnule!“ aratandu pe unu bradu lungu,

taiatu, ciungaritu de clómbe, și aruncatu preste prepasthia.

„Pe aici nu trecu! mai bine incungiuru o jumetate de di, o di intréga.“

„Dar' n'ai pe unde, Domnule!“

„De voiú cadé în prapasthi'a aceea, apoi, în dio'a inviarii, d'acolu nu voiú audi trambiti'a arhangelului . . . voiú remané acolo uitatu.“

„Acuma vedu, cá treci Domnule. Se erti! dar' candu eram colo la parete, nu-ti venea a glumi. Ce e dreptu afara de D-ta, p'acolu, altu domnu inca n'a amblatu.“

„Érá siodu, acum e anulu“, continua judele, na venitii unu domnu de pe la Dobritinu aici. Candu a ajunsu la acestu locu și a vediutu, cá n'are incatruu, i s'a facutu reu, a ametitu. Bucuri'a noastră, l'amu apu-

catu de capu și de pecióre, și l'am trecutú, cá pe unu hoitu (cadavru). Daca s'a treditu, strigá cumplitu: nu trecu! nu trecu! ferésca-me Ddieu, nu trecu!

„Ce se mai treci! cá te-am trecutú noi.“

„Treci jude! se te vedu, cum treci“, disei eu.

„Ec' asia, Domnule.“ „Vina și indereptu! Sci, cá ve pismuescu și ve admiru, ce ómeni sunteti!“

„Noi, Domnule, trecemu p'aici cu tiapulu în spate. Dara, la paretele celu blastematu nu poti, esti bucurosu, cá treci singuru.“

„Na jude! multe au fostu ale dracului, mai fia și acésta. Trecemu cu ajutoriulu lui Ddieu!“ Am trecutú.

„Vedi, asia Domnule! candu mai venimu p'aici, vei trece, cá si noi.“

Nu i-am respunsu nimicu, dar' mie insumi mi-am sioptitu cu unu santu fiuru: „Omule! nu ispitii Dieitatea.“

Am ajunsu în satu. Unu singuru cuventu n'am amintitu despre patiani'a mea inaintea muierei mele. Nu i asiú fi spusu pentru lumea acésta. Acestu unicu secretu l'am avutu inaintea ei sub tóta durat'a casatoriei mele. Si-ar' fi pierdutu odichn'a și increderea în serioșitatea mea.

„Lauda Domnului, cá ai venitii în pace! Dar' cum e p'acolu?“ „Bine.“*)

„Astadi, tóta dio'a, continua muierea mea, fára se-mi pociu esplicá caus'a, m'a coprinsu o neodichn'a mare. M'am rugatu la Ddieu se te scutéscu de totu pericolulu, apoi m'am liniscitu, convinsa fiindu, „cá la tine mintea predomnescu passiunea.“

„Dar' vino, siedi langa mine, se-ti istorisescu o minune. Sci de cate ori te-am întrebatu, se-mi esplicí, cu ce asiú poté eu asemenea passiunea ta pentru venatu?“

*) 'Mi vine aminte classic'a poesia a bardului Romanimeii, Alexandri: „Sergentulu“, candu ilu intréba Colonelulu rusu: „de unde vii straine?“ „tocma de la Plevn'a.“ „Da, cum e acolo?“ „Bine.“ Asia bine a fostu și în Carpati. Not'a autorului.

ratur'a poporului romanu, "caute, dicu, la tóte acestea numai cu putina patrundere in lucru, si va trebui se recunósca si se marturissésca, cá de totu altumintrelea stamu noi astadi; cá sórtea nóstra ne e data acum in man'a nóstra, si cá noi trebuie se ne folosimu de tóte midiulócele cele permise, si de tóte ocaziunile spre inbunatatirea ei, daca voimu se evitam inputari din partea succesorilor nostri.

De aceea se studiamu pe langa altele cu tóta seriositatea si scopurile Asociatiunei, carea adi se represinta aici prin noi, membrii ei, si se cautamu a promová acelea din tóte poterile nóstre, convinsi fiindu, cá ajungendu odata acelea, ajungemu la adeverat'a fericire a intregului poporu romanescu.

La acestea eu mai adaogu: „Se lucramu „si se crutiámu, se muncimu si se grijimu.“

Cu acestea convingeri salutu, domniloru si fratiloru! pe toti aceia carii au alergatu la loculu intr'uniriloru nóstre din acestu anu, cu celu mai cordialu „bine ati venit frateriloru!“ éra pe cei ce ne au primitu in midiuloculu loru cu atáta caldura fratiésca ii salutu cu celu mai caldurosu „bine v'amu aflatu frateriloru!“ si comunicanduve cu multa parere de reu, cá ilustrulu nostru presiedinte, d. Timoteiu Cipariu e impededatu a participá la lucrarile ce ne astépta, deschidu eu, in calitatea mea de vice-presiedinte, siedinti'a adunareii nóstre generale ordinare a XVIII. si ve invitu la lucru.

Romania.

Revidiurea constitutiunii.

Raportulu comitetului delegatiloru.

Domniloru deputati,

Comitetulu delegatiloru, alesu de sectiunile camerei pentru esaminarea proiectului de dispositiuni constitutionale, are onóra a ve supune — prin organulu subsemnatului, alesu raportoru in siedinti'a din 3 Iuliu 1879 — rezultatulu debateriloru, urmate atatu in sectiunile camerei, catu si in comitetulu delegatiloru.

Sectiunile camerei au avutu a studiá trei propuneri principale, privitóre la revidiurea art. 7 din constitutiune, si a-sume:

a) Proiectulu elaboratu de maiortatea comisiunii de initiativa legislativa, prezentatu prin raportorulu seu d-lu G. Marzescu;

b) Propunerea facuta de d-lu P. Carp in sinulu acelei comisiunii, pentru a se suprimá puru si simplu alineatulu din urma alu art. 7 din constitutiune;

c) Motiunea propusa in camera de 22 d-ni deputati, pentru a se declará, cá nu este locu de a se revidui art. 7 din constitutiune.

Propunerea d-lui Carp si motiunea de nerevidiurea au fostu respinse in tóte sectiele, de catra cari nu s'a luat in consideratiune de catu proiectulu maiortatii comisiunii de initiativa parlamentara.

La discussiunea pe alineate a acestui proiectu s'au

Samena ea cu placerea ce o amu eu pentru music'a vocala ori instrumentala? In zadaru imi depingea cu cele mai vii coloru, nu te pricepamu.

Asculta. Eri fiindu in glajaria, a trecut inaintea mea unu omu, éra schiopu, razematu pe o carja.

L'am compatimitu.

„Asia te-ai nascutu d-ta?“ ilu intrebai.

„De unde! Am fostu sanetosu si dreptu, cá bradulu, dar', in érn'a trecuta, mi s'a intemplatu o mare nenorocire. Sunt „venatoriu“, Dómna draga. Dicendu aceste cuvinte s'a indreptatu oblu, a scosu unu fumu mare din pipa, a scupatu pintre dinti si s'a uitatu la mine in ochi, cá si candu ar' fi intrebatu: Sci Dta cu cine vorbesci? apoi a continuatu: In muntii nostri se afla multi ursi, dar' cu deosebire unulu e minunatu, cá unu tauru de mare, negru cá corbulu, cu varga alba la grumazi. Ti mai mare dragulu se'lu vedi. „Fire-ar, se nu mai fia.“ Mi-am pus in capu, cá, cu ori-ce pretiu, se'lu puseu; amu incungiuratu muntii dio'a si nóptea, tóte inzadaru, m'a simtitu bal'a. Se pazia tare, „n'ar mai fi.“

Las' pe mine, cá o se-ti intindu eu pelea pe ruda, candu va cadé cea de antaiu zapada. Am asteptatu cu nerabdare érn'a. A datu Ddieu, de a inceputu intr'o di a ninge. Mi-am grigitu arm'a, am incarcat'o cu nadejde, mi-am luat merinde si am plecatu la munte. Am urcatu si éra am urcatu. Ninge totu mai tare. Mi s'au incurtatu si infundatu cararile. De odata a pornitu unu viscolu. Suflá crivetiulu infricosiatu. Brr! ce se me facu?

Se me intorc acasa fara ursu? se asteptu pana trece furtun'a? Ei! va incetá ea, n'o se totu ninge; m'am trasu subt unu bradu. Voiu fi statu multu acolo, cá-ci am simtitu cá m'a resbitu gerulu.

Mei! nu e gluma, am pornitu indereptu, me lup-tamu cu viforulu turbatu, cá si candu te-ai luptá cu unu provoiu, dar' n'amu potutu resbi, cá-ci zapad'a éra pana in breu, nici unu pasiu n'am, potutu face.

Dómne nu me lasá! aici o se me prapadescu fara dile. Eram degeratu. De ajutoriu nadejde n'aveamu.

Cine se si amble pe asta vreme in munti! M'au coprinsu o slabiciune nespusa . . . am adormitu.

Catu voiu fi statu acolo, nu sciu. (Va urmá.)

admissu, fara modificare, alin. 1, 2, 3 si 4 de tóte sectiunile; alineatulu 5 a fostu modificatu numai de secti'a I, unde s'a admissu scutirea de stagiuni pentru strainii nascuti si crescuti in Romani'a si cari nu s'au bucuratu vr'o data de protectiune straina; alineatulu 6 s'a admissu nemodificatu numai din sectiele IV si V, pe candu celelalte sectiuni au suprimatu din elu cuvintele „cu maiortate de doue treimi.“ Alineatele 7 si 8 au fostu primite, fara modificare, de tóte sectiunile, afara de secti'a III, care a modificatu alineatulu 7 in sensulu, cá dobandirea calitatii de Romanu se reguléza si de colulu civilu, si a suprimatu alineatulu 8. Alineatulu 9 s'a primitu fara modificare de patru sectiuni si cu mici modificari in trei sectiuni si anume: in sectiunea I s'a admissu amanarea aplicarii acestui alineatu pana la espirarea conventiuniloru comerciale ce avemu cu unele poteri straine; in sectiunea II s'a admissu, cá strainii se fia impedicati numai dela dobandirea, prin acte intre vii a imobileloru rurale, éra in sectia VII s'a admissu cá restrictiunile alineatului 9 se nu se aplice la aceia cari avéu dreptulu de a cumpará imobile rurale conformu legiloru anteriore. In secti'a III, s'a mai admissu unu alineatu aditionalu, tiendiendu a impedecá pe cei inpamenteniti de a ocupá functiuni si demnitati inalte in statu in timpu de 20 ani dela inpamentenire. In secti'a IV, s'a admissu asemenea unu alineatu aditionalu, prin care se recunósce calitatea de Romanu la acei straini, cari au servitu in armat'a romana termenulu regulamentaru, dela 1864 incóce, cu conditiune cá ei se declare, in timpu de unu anu, daca voru se beneficié de drepturile ce li se conferu prin acestu alineatu.

Intre amendamentele propuse in sectiuni, celu mai insemnatu este celu prezentatu de d-lu Costinescu in comisiunea de initiativa parlamentara si care are coprinderea urmatóre:

„Prin exceptiune la dispositiunile de mai susu si „numai pentru acésta un'a si singura data, corpurile „legiuitóre admitu la bucurarea drepturiloru de cetatiénu „romanu pe tóte persónele coprinse in list'a ce se va „votá de o data cu acestu articolu. List'a se va alcaturi „pe basele urmatóre:“

„Se voru inscrie pe densa nominalu: a) Evreii „care au servitu in armata dela aplicarea legii de „recrutare din 1864 pana astadi; b) Evreii care voru „fi posedendu o diploma universitara din tíera sau care „voru fi dobanditu celu putinu o diploma de bacalau- „reatu, in tóte scólele romane; c) Aceia care au facutu „o donatiune in valóre de celu pucinu 20,000 lei unei „institutiuni nationale de cultura sau bine-facere; e) „Aceia care au scrisu, in limb'a romana, o opera scienti- „fica sau literara.“

Acestu amendamentu, „la care a aderatu si gu- „bernulu,“ a fostu propusu „in tóte sectiunile,“ inse elu a fostu „pretutindenii respinsu.“

Din cele de mai susu, resulta, cá proiectulu maiortatii comisiunii de initiativa parlamentara a fostu admissu de tóte sectiele cu fórté mici modificari. Dupa terminarea acestei lucrari, sectiunile au procedatu la alegerea delegatiloru, care s'a terminatu la 28 Iuniu:

Sectiunea I a alesu cá delegatu pe d-lu Dimitrie Giani.

Sectiunea II a alesu cá delegatu pe d-lu Iónu Latiescu.

Sectiunea III a alesu cá delegatu pe d-lu George Vernescu.

Sectiunea IV a alesu cá delegatu pe d-lu Basile Conta.

Sectiunea V a alesu cá delegatu pe d-lu Nicolae Nicorescu.

Sectiunea VI a alesu cá delegatu pe d-lu colonelu D. Leca.

Sectiunea VII a alesu cá delegatu pe d-lu Mihailu Burileanu.

Comitetulu delegatiloru s'a constituitu, la 30 Iuniu 1879, subt presiedinti'a d-lui George Vernescu, candu a si inceputu lucrarile sale, care s'au continuatu in dio'a de 2 Iuliu si in aceia de 3 Iuliu, fatia fiindu gubernulu in tóte aceste lucrari, pana la terminarea loru.

In urm'a propunerii subsemnatului, comitetulu delegatiloru a admissu, in antaia sa siedinta, cá mai antaiu se se pronuntia asupra cestiunii prealabile „daca este sau nu locu de a se revidui art. 7 din constitutiune“ si apoi, in casu de a se admite afirmativ'a, se proceda la esaminarea proiectului de lege destinatu a inlocui acelu articolu. Puindu-se in discussiune cestiunea prealabila, subsemnatulu, pentru considerantele coprinse in motiunea ce am prezentatu camerei impreuna cu alti 7 d-ni deputati, in siedinti'a din 18 Iuniu 1879, am facutu propunerea de a se declará „cá nu este locu cátu pentru acum, a se revidui art. 7 din constitutiune.“ Acésta propunere a fostu respinsa cu maiortate de siése voturi.

In urm'a discussiunii generale, urmate in siedinti'a din 2 Iuliu, comitetulu delegatiloru a respinsu luarea in considerare a propunerii d-lui Carp si a admissu cu maiortate luarea in considerare a proiectului maiortatii comisiunii de initiativa parlamentara.

La desbaterea pe alineate a acestui proiectu, s'a propusu diferite amendamente, dintre cari cele mai multe fusesera propuse si respinse in sectiuni, inse mai tóte au fostu respinse si de maiortatea delegatiloru, admitienduse proiectulu maiortatii comisiunii de initiativa parlamentara numai cu urmatórele trei modificari:

1. Dupa alineatulu 5 s'a adusu unu nou alineatu propusu in sectia II de d. Cernatescu printr'unu amendamentu pe care, in comitetu si la insusitu d. G. Vernescu. Acestu nou alineata are coprinderea urmatóre: „asemenea voru poté fi scutiti de stagiulu de diece ani strainii nascuti si crescuti in tíera, care nu se voru fi bucuratu vre-odata de o protectiune straina si care voru fi obtienutu bacalureatul in scólele romane.“

La alineatulu 6, devenitu alu 7-lea, s'au suprimatu cuvintele „o maiortate de doue treimi“ dupa propunerea d-lui Giani, care a reproducu in comitetu amendamentulu propusu de d-sea in acestu sensu in sectiunea I.

3. La alineatulu celu din urm'a s'a facutu o simpla schimbare de redactiune dupa propunerea d-lui Nicorescu.

Cu aceste trei modificari, proiectulu s'a admissu in totalu cu maiortate de voturi, votandu pentru proiectu d-nii G. Vernescu, N. Nicorescu, M. Burileanu si subsemnatulu, éra contra proiectului d-nii col. D. Leca, D. Giani si I. Latiescu.

Amendamentele cari s'au propusu si cari s'au respinsu in comitetulu delegatiloru sunt urmatórele:

I. Amendamentulu subsemnatului, pentru a se determiná in modu restrictivu la inceputulu proiectului, casurile in cari insusirea de Romanu se capeta de plinu dreptu, casuri care sunt adi determinate de colulu civilu.

II. Amendamentulu d-lui Giani, pentru a se supprime din alineatulu 2 cuvintele „prin purtarea si faptele sale va dovedi cá este folositoru tierii.“

III. Amendamentulu subsemnatului de a se adaoge la alineatulu 4 cuvintele „afara de cele de beuturi.“

IV. Amendamentulu d-lui Giani de a se supprime din alineatulu 5 cuvintele „din parinti nascuti in tíera“ si „nici unii nici altii.“

V. Amendamentulu d-lui Leca de a nu se cere in alineatulu 5 cá si parintii se fia nascuti in tíera.

VI. Amendamentulu reproducu mai susu alu d-lui Costinescu prin care se propune admiterea la cetatenia romana a cinci categorii de Evrei, nominativu desemnati intr'o lista. Acestu amendamentu, pe care si la insusitu d. col. Leca, a fostu respinsu si de maiortatea delegatiloru, pentru motivulu cá nu existe in tíera Romani Israeliti cari se póta pretinde simpl'a recunósce a calitatii de cetatiénu, ce li s'ar fi tagaduitu ne dreptu, pana acuma, si pe motivulu cá, toti Evreii din Romani'a fiindu straini, nu potu fi admissi in cetateni'a romana pe alta cale, de cátu aceea ce este deschisa tuturoru strainiloru.

VII. Amendamentulu d-lui Latiescu de a se recunósce cá Romani strainii, cari au servitu in armat'a romana termenulu regulamentaru.

VIII. Amendamentulu d-lui Burileanu de a se adaoge la alineatulu din urma alu proiectului cuvintele „prohibitiunea acésta nu se aplica la acei straini cari, dupa legile anteriore, aveau dreptulu de a dobandi imobile.“

IX. Amendamentulu d-lui Giani pentru a se declará cá, camerele de revidiurea nu sunt competente a se ocupá cu proprietatea imobiliara, cu ocaziunea revidiurii art. 7 din Constitutiune.

X. Amendamentulu d-lui Leca in coprinderea urmatóre: „pana la espirarea termenului conventiuniloru comerciale cu Russi'a si Austro-Ungari'a, dobandirea proprietatii fonciare rurale remane supusa legiloru astadi in vigóre.“

XI. Amendamentulu subsemnatului, pentru a se supprime din ultimulu alineatu alu proiectului cuvintulu „rurale“ si a se aplicá astfelu prohibitiunea din acestu alineatu pentru tóte imobilele.

(Va urmá.)

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinara.

Procesu-verbalu Nr. 18.

Siedinti'a din 13 Iuniu st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 óre a. m.

Dupa lectur'a si verificarea procesulu-verbalu alu siedintiei precedente, se comunica o epistola a d-lui E. Picot, prin care multumesce Acadamiei pentru distinctiunea ce i-a facutu numindu-lu membrulu seu onoraru.

La ordinea dilei continuarea discutiunii statuteloru.

Inainte de a intrá in desbaterea articolului ce vine la rendu, D. Chintescu, luandu cuventulu, dice cá i se pare cum cá art. 20, care s'a votatu nu e pe deplinu completu; cá-ci nu se prevede nimic'a ce se se faca in casu candu unii membrii s'aru absentá mai multi ani. De aceea crede cá aci ar fi loculu a se adaogá unu alineatu.

D. vice-presiedinte provóca pe d-lu Chintescu cá se presinte unu amendamentu spre a se potea luá la desbatere.

D. Hodosiu dice, cá acésta nu póte intrá in previdiunile statuteloru; aduce a-minte cá nici in statutele vechi n'a esistatu, ci s'a prevediutu in regulamentulu dela 1868.

D-nii Babesiu si Odobescu sustieniu, cá acésta cestiune trebuie reservata pentru regulamentu. Casuri, in adeveru potu se se presinte, dara remane Adunarei totu-d'auna latitudinea de a le regulamentá. La articolulu acesta inse nu admite a se adaogá nemica.

La discutiunea art. 23 relativu la calitatile ce se ceru membriloru Acadamiei la alegere, d. Hasdeu dice cá i se pare prea multu a se cere *opere* si *activitate literarie* totu-d'odata: cea din urma espressionu coprinde totu intielesulu i se pare de prisosu cuventulu *opere*; cá-ci se póte fórté bine cá cineva se se distinga prin o activitate literara sau scientifica, chiar' fara a publicá opere, cu atáta capacitate in cátu se fia demnu de a fi membru alu Acadamiei, póte se fia cineva erudit si se aduca servitiu in sciintia, si fara se fia produsu opere. In cele din urma admite si cuventulu de *opere*, dara dupa acésta se se puna *sau* in locu de *si*. In acestu sensu d-lui si depune unu amendamentu.

D. Chintescu dice cá opiniunea d-lui Hasdeu i se pare stranie: nu'si póte inchipui in timpii moderni cá cineva se fia erudit fara a'si manifestá sciintia prin vre'o opera scrisa, o eruditune care nu produce nu póte fi de o consideratiune asia de mare, in cátu se'ia dea titlulu de preferintia in Academie.

D. Stefanescu declara cá se unesce cu redactiunea din proiectu, inse in locu de *literara si scientifica* se se

dica literara sau scientifica: propune unu amendamentu pentru acésta redactiune.

D. Romanu dice că argumentele câte s'au adus pro si contra nu'lu potu edifica inca pe deplinu. D-lui crede că pôte se fia barbati, cari, de si n'au potutu face sau scrie opere, dara cu o activitate manifestata in deosebite moduri, potu se se faca demni de a fi alesi membri ai Academiei. D-lui citédia anume câteva barbati insemnati in Ungari'a, cari in adeveru n'a facutu opere, dara au ajunsu membri la Academie in consideratiunea activitatiei lor publicistice.

D. Aurelianu dice că trebuie se ne referimu la exemple mai bune, la Academiile popóraloru mai civilizate; apoi se avemu in vedere scopulu primordialu alu infintiarei societatiei Academice, si statutele ei primitive cari cu dreptu cuventu pretindu că membri se se distingă prin cunoscentie productive; prin urmare sustiene redactiunea cu amendamentulu d-lui Stefanescu.

D. Babesiu dice că d-lui a fostu acela, care a propusu in comisiune se fia apretuita si activitatea literara sau scientifica. Ideea si intentiunea i-a fostu chiar' cea pretinsa de d. Hasdeu; se declara multumitu daca in acestu intielesu se va primi testulu comisiunei, dara si mai multu i-ar placea că si se se inlocuésca in ambele locuri cu sau.

D. Maniu nu se inpaca cu teori'a că numai prin opere publicate pôte se aiba cineva titluri spre a fi alesi; sunt savanti, cari n'au publicatu nimica; dara cu tóte acestea, sau cá profesori, sau cá oratori, sau cá colec-tanti de documente si materiale inportante, potu se faca onóre adunarei de aru fi chiepati in sínulu ei. Nu e bine se se arete o rigóre excessiva, ci a se lasá Academiéi facultatea de apreciare. Se pronuntia pentru amendamentulu d-lui Hasdeu.

D. Sion cere a se face distinctiune între opere si activitate: nu intielege că acésta din urma, adeca activitate intr'unu modu speculativu sau fantasticu, fara opere serióse si de valóre, se dea titlulu cuiva spre a fi alesu membru alu Academiei. Citésa cá exemple ómeni cu activitate literara fórté sgomotósa, dara, cari cu tóte acestea n'au facutu nimicu seriosu, nici unu serviciu utilu limbei sau literaturéi. De aceea d-lui ar fi dispusu a propune unu amendamentu mai riguros; cu tóte acestea, vedindu că Adunarea e destulu de luminata, cere inchiderea discutiei prin punerea la votu a articolului.

D. Laurianu dice că despre redactiunea acestui articolu i se pare in adeveru inutilu a mai discutá, dara cere cá, inainte de a se pune la votu, se se completeie adaogindu-se: „si cari totu-odata se bucura de o viatia „respectabila.“ D-lui stiene la prescriptiunea acésta, care figurédia in vechile statute: afirma că nu trebuie se se inlature valórea principala a persónei ce s'ar propune la alegere; crede că Academi'a e datóre se mantiena acésta prescriptiune in tóta puterea sa. De aceea propune unu amandamentu sustienutu de d-nii Hodosiu si Chintescu.

D. Hasdeu dice că asemenea prescriptiune potea se aiba locu in statutele vechi. Acuma inse candu corpulu acesta este constituitu, ar avea aerulu a spune că s'a facutu vr'unu păcatu, care n'ar trebui se se repete. D-lui inse nu scie se se fi alesu cineva fara viatia respectabila si nici se teme a se face in viitoriu vr'o alegere atátu de nefericita in cătu se aduca desonórea corpului. Pentru acésta aduce a-minte pe Solone, care candu fu intrebatu de ce in legile sale nu prescrie o penalitate pentru paricidi, a respunsu că e de prisosu fiindu că nu se pôte inchipui posibilitatea unei asemenea crime. De aceea este contra acestui amandamentu. (Va urmá.)

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Rodn'a vechi'a Iuliu 1879. Inca nice n'au trecut bine din memori'a locuitorilor rezultatulu fatalu alu procesului fatia cu scól'a de stat din locu, si sórtea s'a ingrigitu a ne inbracă érași cu unu procesu spre aducerea aminte a celor trecute. Potemu dice, că opidulu Rodn'a este loculu celu mai vestitu de procese din regatulu corónei sfantului Stefanu. Provedinti'a ne au daruitu persóne iubitóre de procese destule, care nu incéta cu procedur'a lor cea ruinatoré.

In 24 l. c. a avutu locu pertractarea conturbarei in possessiune comisse prin domnulu administratoru alu bailoru Mialovich si d. ingineriu montanu Szűszner Ferencz. Celu dintaiu pentru ridicarea unei scaldi si folosirea apei minerale din Valea Vinului cá possessiune a fondurilor scolastice granitieresci din Naeudu; éra celu din urma pentru deschiderea unui drumu din propri'a auctoritate pe terenulu fondurilor. Acestu din urma recunoscendu-si fapt'a s'a ilegalu alu repasitu dela purtarea procesului, pentru a-si castigá dreptulu planuitu. Inse celalaltu consociu renumitu, privindu bunulu fondurilor de haram, au statu pe langa esoperarea dreptului de a folosi ap'a minerale si mai departe. Dar' observandu elu, că acelu dreptu vá reusi cu greu in favórea lui proprie, i au datu alta colóre, adeca a se esoperá dreptulu istoricu de folosintia pe sama minariloru; argumentatu asia dupa cum isi pôte presupune ori si cine că se face sub carmuirea constitutiunale verosimile cá si cu scól'a de stat. Asia dara suntemu éra in epoc'a unui procesu acareia finitu cine scie candu si cum va fi?

Totu-si favorite creaturi alu Ddieu si ale statului sunt acesti minari de aici, pe cari unu corespondinte strainu Sz. D. dupa nisce informatiuni ratacite, culesse de pe strada din gur'a unor'a si altor'a in „Kelet“ din 11 Iuliu a. c. cérca a-i numi magiari romanisati, cari si-au uitatu si limba lor maternu.

De altumintrea servésca acésta ideie d. corespondinte de mangaiere, cu acea observare, că poporatiunea romana de aici nu-si vá mangi numele ei gloriosu si nu doresce a-si inmultu numerulu cu unu mixtum compositum de persóne, acaroru origine si nationalitate nu se mai

pôte sci, pentru că intórna si ei mantau'a dupa cum sufla ventulu, fiindu că se nutrescu si sustienu din pung'a statului. Apoi vai si amaru ar fi de ei daca ar negá numele de unguru.

— Totu in lun'a acésta in 28 Iuliu pe la 12 óre nóptea fiindu tempulu ploiosu, in intunecimea noptii nesce persóne straine spargendu unu parete au intratu in bolt'a lui K. J. si culegendu din transa mai multi bani si obiecte in pretiu de 150 fl. au luat'o la sanatós'a; inse nu multu s'au bucuratu de marfurile furate, pentru că diminéti'a pe la 4 óre observanduse fapt'a, prin grabnic'a si energiós'a dispositiune a oficiulu cer-cuale si prin stradan'i'a conductorului dela corpulu de gendarmi din locu Mathé, curentanduse i-au ajunsu in apropierea comunei Nepos si sunt dati pe mana justitiei pentru a-si primi resplat'a cuvenita. Suspiciunea rusinósa de a fi commissu acésta fapta poporeni din locu s'au delaturatu, fiindu că faptuitorii furtului au fostu nisce tigani straini, cari vorbescu limb'a statului fórté bine. — n. —

Sciri diverse.

— (Miliónele Nihilistiloru). Nimeni, afara de nihilisti, nu au sciutu pána acum cine a sustienutu organele lor revolutionare, care aparu atátu in Russi'a cătu si in strainatate. Acestu secretu l'a tradatu unu fostu nihilistu, care face aceste destainuri prin diarulu oficiosu „St. Petersburgski'a Wjedomosti“ dela 4 Iuliu a. c. Elu dice:

Actualmente apare in totalu trei diare revolutionare russe, si anume: „Semlia i Wolja“ (Tiér'a si libertatea) in Petersburg si Moscov'a, „Nabat“ (Clopotulu alarmei) in Londr'a si „Obschtscheje Djelo“ (Caus'a generala) in Genev'a.

Redactorulu celui d'antaiu este publicistulu rusescu Lawroff, care traesce in Londr'a, si care redigea pána mai de-unadi fóia revolutionara, „Wperjod.“ (Inainte.)

Alu douilea diaru este redigeatu de literatulu si publicistulu rusescu Tkatscheff, éru celu din urma diaru are de redactoru pe Mihailu Dragomanoff, fostu profesorulu la universitatea din Chiew.

Tóte aceste foi au fostu fondate de repaosatulu publicistu rusescu Herzen, cunoscutu din Londr'a, si care a lasatu mai multe milióne de ruble cá capitalu pentru scopuri revolutionare.

Acestu mare capitalu, acaru provenintia nu este cunoscuta nici acelu nihilistu convertitu, este depusu la banc'a Mundy et comp. din Londr'a. Lawroff, Tkatscheff si Dragomanoff sunt daru actualii capi ai revolutiunii russe.

Multu trebuie se regrete generalulu Gurco, că nu pôte pune man'a pe acesti trei barbati, pentru a'i tramine in Siberi'a.

— (278 de camatari alungati). Dupa ordinulu gubernatorulu generalu, principele Dolgorucov, au fostu alungati din Moscv'a intr'o di toti camatarii si inprumutatorii pe amaneturi (zalóge) cá la 278 de insi. In dio'a a dou'a visita gubernatorulu locuintiele celor alungati, cá se se convinga, că n'a mai remasu unulu sau altulu din acesti binefacatori ai omenimei. Contingentulu celu mai mare dintre esilati ilu dadura Rusimari cari isi aveau prin Moscv'a casele si bancheriile lor. Cei alungati au fostu scosi din cetate cu militi'a si insociti de o multjme mare de poporu.

— (Canalulu de Panama.) Strapungerea istmulu de Panama se va face de-o societate care ficsédia capitalulu ei la 400 milióne, representatu prin 800,000 actiuni, din care 10,000 rezervate societatii civile a concessionariloru primitivi, cari aducu concessiunea si studiile lor. 790,000 actiuni remanu pentru subscriptiunea publica, care va avé locu la 7—8 Augustu viitoru. Nu se prevede că acestu capitalu de 395 milióne se fia de ajunsu pentru deplin'a esecutare a lucrariloru si se crede că voru mai trebui inca 200 milióne, ce se voru obtiené mai tardiu prin o emisiune de obligatiuni. Astfelu, societatea va poté dispune de 600.000.000 lei, cá se'si seversiesca oper'a gigantica a carei apostolu este d. Ferdinand de Lesseps.

Bibliografia.

— Scurta recensiuone asupra Anatomiei descriptive de dr. Nic. Cretulescu, membru alu academiei de sciintie.

Publicatiunile scientifice si literarie se inmultiescu in limb'a nóstra neinctetu; anuntiuri bibliografice urmédia unele dupa altele prin diarie. Este de datori'a criticeii a se ocupá si de calitatea acelor producte ale spiritului romanescu. Noi aci vomu observá numai atáta, că pentru bibliotec'a Academiei de sciintia dela Bucuresci auctorii si traductorii au tramisu érași mai multe carti, care mai tóte merita a fi cunoscute si de cătra publiculu celu mare. Din tóte acelea noi punemu asta-data cu buna consciintia la loculu antaiu un'a, despre care mai facuseramu la unu altu locu mentiune, pre candu esise numai o parte de sub tipariu. Acea este:

Anatomi'a descriptiva

de Nicolae Cretulescu, doctoru in medicina dela facultatea din Parisu. Volumulu anteu: Osteologi'a. Arthrologi'a. Miologi'a. Bucuresci. Tipografi'a „Romanulu“. Carolu Göbl 1878. Formatu 8-vo mare, editiune eleganta, pagine 510. Pretiulu numai 5 lei noi (franci).

Din mic'a scóla de magistrii sau cum se mai dicu, patroni de chirurgia, fundata de domnulu Nic. Cretulescu in Ianuariu 1842 sub auspiciile Domnului de atunci Alexandru Dim. Ghica si a fratelui seu mai mare Michailu Ghica, mai tardiu in dilele Domnului Barbu Stirbeiu se desvoltá prin energi'a exemplaria a d-lui Davila Scól'a de chirurgia, care astadi se vede transformata in facultate de medicina, ai carei profesori, dica cine câte va voi, se afla la inaltimea chiamarei lor. Cultivarea sciintieloru naturali si in specie a medicinei presupune firesce si desvoltarea limbei nóstre in acelea ramuri de sciintia. A judecá despre valórea interna a Anatomiei descriptive a domnului N. Cretulescu, nici prin minte nu ne-a venit, că-ci nu suntemu competenti in materia; tocma inse de amu si fi, indata-ce auctorulu spune in prefaciunea sa, că in decursulu lucrarei sale avuse sub ochi editiunea II dela 1862 din Anatomia ilustrulu Cruveilhier si pe a profesorulu Sapey dela facultatea din Paris, adeca doue celebritati europene, chiaru si cei competenti nu scimu ce aru mai avea de disu. Asia noue ne-ar remanea că se dicemu ceva numai despre limb'a si stilulu in care e scrisa acésta carte. D. Cretulescu inse mai publicase unu Manualu de anatomi'a in a. 1843 adeca inainte cu 36 de ani pentru studentii dela scól'a de chirurgia memorata mai susu. A compará pe acelea doue editiuni, semnifica a recunósce insemnatulu progresu ce facu limb'a nóstra sub pén'a auctorului in acésta ramura de sciintia. In cătu pentru terminii tehnici, se intielege că auctorulu a pastratu in partea cea mai mare pe cei greco-latini adoptati preste totu de cătra barbati de sciintia, nu numai la facultatile de medicina din staturile neolatine, ci si la ale altoru popóra, că-ci adeca acésta carte e scrisa pre cătu pricepemu noi, mai multu pentru junimea ce se prepara pentru cursurile de medicina, a caroru basa este anatomi'a, care dá idea clara despre structur'a corpului omenescu. Cu tóte acestea auctorulu nu a lipsitu a culege, pre cătu se pôte in starea actuala a limbei nóstre, si terminii usitati la poporu; apoi fiindu-cá si alte ramuri ale cunoscentieloru omenesci au trebuintia de óresicare cunoscentie anatomice, barbati de specialitate voru avea se multumésca auctorului pentru acea ingrijire a sa.

Amu auditu de ex. la diverse ocațiuni pe domnii oficiari de nationalitate romana din armat'a austriaca spunendu câte dificultati intempina la exercitiile militare si la gimnastica ori-candu au se esplice recrutiloru diversele nomenclaturi a le partiloru corpului omenescu din regulamentele germane. Cu ajutorulu Anatomiei descriptive a domnului dr. Cretulescu ar potea cineva care cunósce bine ambele limbi, se compuna unu micu vocabulariu romanescu, in care se se coprinda toti terminii necesari pentru exercitiile militare, s'ar si mai inavutí si perfectoná terminii din cartea de gimnastica a d-lui Moceanu, tradusi inainte cu 10 ani de G. Baritiu. Asia de ex. luandu cele doue extremitati superióre ale corpului omenescu, adeca Manile cá nume colectivulu populariu, affi de susu in diosu nomenclature curatu romanesci, pentru parti principali: 1. spat'a; 2. braciulu; 3. ante-braciulu; 4. man'a propriu disa. Pe langa acestea affi susu chiaica sau chiaisiór'a (clavicula) si umerulu; la midiolocu cotulu (cubitus); la propri'a mana affi cele 5 columne ce se nemescu degete, adeca policariu, aratatoriu, midiolocu, inelariu (annularis), urechiaru (auricularis) sau degetulu micu; palm'a intinsa o poti prefaca in scafa sau gavanu (concava) si atunci dosulu sau spatele ei devine bulbucatu (convexu); degetele strinse cătra gavanu o prefacu in pumnu. Din descriptiunea extremitatiloru inferióre cunoscute sub nume de pecióre (dela pag. 137 inainte) ostasiulu si gimnasticulu pôte érași scóte tóti terminii de carii voru fi avendu lipsa, fara a recurge la cei grecolatinesci, afara dóra de unele casurí prea putine. Asia trecendu dela trunchiulu corpului, numesci 1. lighianulu s'au basinulu sau sioldulu (pelvis); 2. cósps'a (coxa, femur); 3. fluielulu, (gamba); 4. propriulu petioru. Cu acestea ósele sioldului, ósele cóspei, crést'a etc., genunchiu, pe fluieru pulpa, oulu; la propriulu petioru compusu din 26 de óse turtitu de susu in diosu, scobitu sau gavanatu (concavus) la partea interna, angustu inapoi,

dara multu mai inaltu si grosu, subtile si multu mai latu inainte spre degete, se observa: Faci'a de asupra sau dosulu petiorului; faci'a de desuptu sau talp'a cu gavanu sau scafa indoita; marginea din laintru sau tibial'a forte grósa, care corespunde la degetulu celu mare; marginea din afara sau peroni'a, spre degetulu celu micu; capetaulu din apoi sau calcaulu; capetaulu de inainte sau alu degetelor.

Putine atinseramu aci despre Anatomia descriptiva a domnului dr. Cretulescu, candu inportanti'a ei ar meritá cu totulu alte consideratiuni. In locu de acésta, intr'unu altu articolu vomu dedauna pe lectorii nostri cu câteva fragmente din monografi'a familiei Cretulescu, pre cátu de vechi pre atátu si de ilustre.

— „Indreptariu practicú“, in tóte afacurile finantiale, compusu pe bas'a legiloru si ordinatiuniloru finantiale, ce sunt in vigóre, de Georgiu Popu, secretaru m. r. finantialu si presedintele oficiului pentru mesurarea competentiloru din Alb'a-Iuli'a. Brosiur'a a V-a, Blasiu 1879. Tipografi'a seminariulu gr.-cath. din Blasiu.

— „Raportulu Comitetalui Societatii, pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, despre trebile si lucrarile sale in anulu 1878. — Cernauti, 1879.

— „Bibliografi'a Romana“, buletin mensualu alu Libreriei generale din Romani'a si alu libreriei romane din strainetate. Anulu I, Nr. 7 pe lun'a lui Iuliu a. c. Editoru: Degemann, Bucuresci.

Pretulu de prenumeratiune alu acestei utile publicatiuni este pentru: Romani'a, Transilvani'a si Bucovin'a 5 lei pe anu. — Pentru strainetate 10 lei.

Tóte cartile in orice limba, aparute in tíera, si cele in limb'a romana sau atingátore de Romani'a aparute in strainetate, se publica gratis in acésta Bibliografia.

DD. Autori, Editori si tipografi sunt rogati a tramite nu numai titlurile, ci cartile loru in natura, pe cátu s'ar potea, imediatu dupa aparitiune. De odata cu tramitarea cartiloru se se arete si pretulu fia-careia; acésta indicatiune este forte necesaria pentru completarea anunciului si contribue multu la inprasciarea opului respectivu.

Imediatu dupa insertiune, cartile primite pentru acestu scopu se voru inapoiá franco.

Scrisorile nefrancate nu se primescu.

— Invitare de prenumeratiune. Tinerimea nóstra — care in decursulu studiiloru sale nu prea are ocaziune se intre si se petréca in cerculu familielor mai inaintate in cultura si civilizatiune, — pasindu in viati'a publica-sociala, simtiesce cea mai mare lipsa de unu Indreptariu, prescrieloru caruia ar' avea de a se conformá in portarea si conversatiunea sa fatia de ómeni de diverse stári cu cari vine in atingere.

Voiindu a supleni acésta lipsa, subscriulu am alesu din scrieri straine de renume referítore la acestu obiectu, tóte acele regule ale onestei comportari si conversatiuni pe care le-am aflatu a fi conforme recerintieloru moderne, si prelucrandu-le intr'unu stilu curgétoriu si limbagiu usioru vinu a le dedicá tinerimei romane subt numirea de „Regulele de aur ale conversatiunei si portarei oneste.“

Intentiunea mea cu acestu opsioru nu e alta, decátu a dá in man'a tinerimei unu indreptariu pentru viatia; si sperediu a fi spriginitu in acésta lucrare a mea.

Opsiorulu numitu va esi de subt tipariu cu finea lunei lui Septembrie. Pentru a me sci orientá inse cu privire la esemplarele tiparinde, me rogu cá abonamentele se se faca celu multu pâna in finea lui Agustu la: Imprimari'a Georgiu Lazaru in Gherla (Sz. uivár.) Pretulu unui esemplariu trimisu pe posta e 22 cr. v. a. Totu alu 6-lea esemplariu se dá gratis.

Ioanu Albu.

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Capitolulu III.

Déca vointi'a generale póte se gresiésca.

Din cele precedente urmédia, cá vointi'a generala este totudeauna drépta si tinde totudeauna la utilitatea publica: inse nu urmédia cá deliberatiunile poporului se fia totudeauna drepte. Cineva voiesce totudeauna binele seu, dara nu ilu vede totudeauna: poporulu nu póte fi coruptu niciodata, dara póte fi

insielatu adesea si numai in casulu acesta pare cá voiesce ceva reu.

Esista adesea o mare diferentia intre vointi'a tuturoru si intre vointi'a generala; acésta nu ia in considerare decátu interesulu comunu, éra cealalta interesulu privatu si nu este decátu o suma de vointie particulare: inse se abstraga cineva din aceleasi vointie plusulu si minusulu care se redica*) si cá suma de diferentia remane vointi'a generala.

In casu candu poporulu bine informatu ar deliberá si cetatienii nu aru avea nici o comunicatiune intre sine, atunci din unu mare numeru de diferentie mici ar resultá totudeauna vointi'a generala si deliberatiunea ar fi totudeauna buna. Inse candu se formédia intrige, asociatiuni partiale in detrimentulu celei mari, atunci vointi'a fiacarei din aceste asociatiuni devine generala in raportu cu membrii sei si particulara in raportu cu Statulu: in casulu acesta se póte dice, cá nu sunt atatea voci catu si ómeni, ci numai cate asociatiuni. Diferentiele devinu mai putinu numeróse si dau unu resultatu mai putinu generale. In fine, candu un'a din acele asociatiuni este asia de mare in catu invinge pe tóte celelalte, atuncea resultatulu nu mai este o suma de diferentie mici, ci o singura diferentia. Atunci nu mai esista o vointia generala si opiniunea care invinge nu este decátu o opiniune particulara.

Pentru cá vointi'a generale se se manifeste in modu fidelu, este de lipsa, cá in Statu se nu esiste societati partiale**) si cá fiacare cetatienu se isi aiba numai opiniunea sa subiectiva***). Astfelu au fostu unic'a si sublim'a institutiune a marelui Licurg. Déca esista dejá societati partiale, apoi acelea trebuescu inmultite si a preveni inegalitati, precum o au facutu Solon, Numa, Servius. Acestea sunt unicele precautiuni bune, pentru cá vointi'a generala se fia totudeauna luminata si cá poporulu se nu se insiele nici-odata.

Capitolulu IV.

Despre limitele poterii suverane.

Déca Statulu sau comunitatea nu este, decátu o persóna morala, acarei viatia consista in uniunea membriloru sei si déca grij'a sa cea mai inportanta este aceea a propriei sale conservari, apoi ea are trebuintia de o fortia universalá si compulsiva pentru de a potea pune in misicare si a dispune de fiacare parte, in modulu celu mai convenabilu pentru intregulu corpu. Precum natur'a dá fiacarui omu o putere absoluta asupra tuturoru membriloru sale, astfelu pactulu socialu dá corpulu politicu o putere, condusa de vointi'a generala care se numesce, precum amu disu, cu numele de suveranitate.

Inse pre langa persón'a publica, mai avemu de a luá in consideratiune si persónele private, care o compunu, acaroru viatia si libertate sunt

*) Ori ce interesu, dice marcuisulu d'Argenson, are principii diferite. Acordulu intre doue interese particulare se formédia prin opostiune fatia cu unu alu treilea. Elu ar fi potutu adaoge, cá acordulu tuturoru intereselor se formédia prin opostiune fatia de alu fiacaruia. Déca nu ar esistá interese diferite, apoi interesulu comunu, care nu cunóste obstacole, d'abea s'ar' potea observá. Tóte aru merge de sine si politic'a ar incetá de a mai fi o arta.

Not'a lui J. J. Rousseau.

**) Este de observatu, cá celebrulu autoru alu „Contractulu socialu“ intielege prin terminii „societati particulare“ clasele de societate, éra nici decum partidele, pentru cá ar fi o ábsurditate, a pretinde cá intr'unu statu se nu esiste, decátu numai o partida. Acea s'ar' potea intemplá numai atunci, candu ómenii ar fi toti angeri. Trebuie se esiste celu putinu doue partide, un'a in majoritate si alt'a in minoritate. Acésta intr'unu Statu cu o constitutiune reprezentativa este conditiunea esistentiei sale si a echilibrului seu internu. Candu nu esista decátu numai o partida, de esemplu numai gubernamentalá, atuncea libertatea poporului este amenintata de pericolulu unei loviri de Statu, sau se afla in ajunulu unei revolutiuni. Maioritata de astadi, póte ajunge maine in minoritate si vice-versa. Acésta este circulatiunea politica intr'unu Statu in care domnesce constitutionalismulu sinceru éra nu falsificatu.

Not'a Traduc.

***) „Vera cosa, che alcuni divisioni nucono alle repubbliche, e alcune giovano: quelle nucono che sono dalle sette e da partigiani accompagnate: quelle giovano che senza sette, e da partigiani accompagnate: quelle giovano che senza sette, senza partigiani, si mantengono. Non potendo adunque provvedere un fondatore d'una repubblica che non siano nimicizie in quella, hà da provveder almeno che non visiano sette.“ Machiavelli. Hist. Florent. lib. VII. (Este adevératu, cá unele divisiuni sunt stricatióse republicelor, éra altele folosítore: stricatióse sunt acelea care sunt causate prin secte si partisani; folosítore acelea care se mantienu fara secte si fara partisani. Fundatorulu unei republice, nepotendu evitá inamicitiile, are se se ingrijésca, cá se nu se formeie secte).

prin natur'a loru independente de ea. Cestiunea este, de a distinge bine drepturile respective ale cetatieniloru si ale suveranului,*) precum si datoritiile pe care le au cetatieni in calitate de supusi de drepturile firesti de cari trebuie se se bucare cá ómeni.

Déca concedemu, cá aceea ce instrainédia fiacare prin pactulu sociale din poterea sa, din bunurile sale, din libertatea sa este numai acea parte care este de lipsa pentru trebuintiele comunitatii, apoi trebuie se concedemu si aceea, cá numai suveranulu este in dreptu de a determiná acele trebuintie.

Ori ce serviciu pe care ilu póte oferi unu cetatienu Statulu, trebuie se i-lu ofere indata ce i ilu cere suveranulu; de alta parte inse suveranulu nu póte incarcá pe supusii sei cu nici unu feliu de legaturi inutile pentru comunitate: pentru cá conformu legiloru ratiunei, nimica nu se face fara cauza, cá si conformu legiloru naturei. (Va urmá).

Post'a redactiunei.

— Rogamu pe toti p. t. nostri abonati, cari au cauza de a reclamá pentru vr'o neregularitate ce s'ar ivi in espeditiunea diariulu nostru, de cari nu póte scapá nici unu diariu din lume, a o face acésta imediatu, éra a nu lasá se tréca septemarii si luni, pentru cá ni s'ar potea intemplá si ni s'au si intemplatú cá se nu mai avemu numerii reclamati.

— Georgiu Juga in Reteagu. — Scusati erórea comissa din nebagarea de sama a espeditorulu nostru. Abonamentulu s'au regulatu.

— L. — Tiapu in Zorbentiu-Mare. Nune putem esplicá cele intemplate. Amu dispusu asia precum ati cerutu si speramu, cá de aci nainte veti primi diariulu regulatu.

— N. N. Bucovin'a. — Numerii ceruti s'au tramisu la adresele respective. Salutare si multumita pentru cele comunicate. La revedere cátu se póte mai desu. Voru fi totudeauna bine primite.

— S — A. — Rod'n'a vechie. Multumita pentru cele tramise. Articolulu respectivu se va publicá indata ce ne va permite spaciulu.

— V. P. Roma. Salutare si multumita pentru cele tramise, primite aicea tóte la tempulu seu. Se voru publicá tóte.

— D. P. — Bucuresci, Strad'a Dorobantiiloru Nr-109. Cele dela si despre baile din Tusnad sunt interesante si bine scrise, dar' ele sunt prea á la Emile Zolla asia cá publiculu nostru le ar afá póte prea de totu realistic. Ele voru fi pastrate cá suvenire, dar' nu se voru publicá. Speramu a primi altele. Salutare si la revedere!

— J. P. in Beiusiu. Espeditiunea vi s'a facutu de aici regulatu. Cu tóte acestea numerii reclamati vi-ii tramitemu inca odata. Cercetati bine la posta.

— Dómnei V. . . J. . . in B. . . si d-siórei C. . . T. . . in E. . . Francesii dicu, cá femeia iubesce aceea ce admira, éra barbatulu admira ceea ce iubesce. Acésta esplica de si nu totu, dar' o mare parte a diferentieloru ce esista intre barbati si femei. Speramu a mai potea conversá cu amabilele nóstre cetitóre despre acele materii pe catu de interesante si vitale pe atatu de multu neglese. Aveti dreptate: poesi'a si suvenirele ei sunt parfumulu vietiei. Marele Göthe a disu despre suveniri, cá ele sunt uniculu paradisu din care nu ne póte alungá nici o alta putere din lume decátu numai mórtea. Ferice de celu ce are multe suveniri inaintea caror'a, n'are necesitate de a'si plecá fruntea.

J. G. B.

*) Cetitori atenti? nu ve grabiti ve rogu, a me acúsá aicea de o contradicere. Nu o am potutu evitá in termini din caus'a seraciei limbei, dara aveti pacientia! Not'a lui J. J. Rousseau.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

2 Augustu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	101.3/4 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	104.—
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	102.—
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	96.—
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	92.—
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	100.—
Fondulu de pensuni (per 300 l. a.) cu 10%	184.—
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	34.10
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	94.50

Fructificarea depunerilor.

La institutulu subsemnatu se primescu depuneri de capitale spre fructificare cu 5 1/2% éra sub conditiune de a se anunciá institutulu ridicarea depunerii cu 6 luni mai inainte cu 6%.

Depunerile facute pana astadi cu 6 1/2% se voru fructificá dela 1 Septembrie 1879 in colo cu 6%, cu exceptiunea acelor'a, acaroru ridicare este pana astadi anunciata, cá-ci fructificarea acestor'a se continua cu 6 1/2% pana la dio'a, in care espira terminulu inscieniatu. Era depunerile urmate pana astadi cu 6% dela 1 Septembrie 1879 in colo voru fi supuse conditiunei: de a se anunciá institutulu ridicarea loru cu 6 luni inainte.

Sibiu, in 28 Iuliu 1879.

(83) 5—3

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.